

Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur vzw

EXPERTISECENTRUM
VOOR RELIGIEUS ERFGOED

Advies

Begeleiding

Inventarisatie

Collectiebeheer

Herbestemming

Vorming

Netwerking

RELIGIEUS ERFGOED: EEN RUIM BEGRIP

Het christendom is een van de grondpijlers van de Europese cultuur. Het gaf richting aan onze geschiedenis en vormde mee de samenleving. Daarom is religieus erfgoed overal aanwezig. Zichtbaar in de vorm van kerken, kloosters en kapellen als bakens in het landschap en te bewonderen in talrijke museumcollecties. Ook minder zichtbaar in de sacristiekasten van parochiekerken, kloosters en andere religieuze instituten, in de duizenden meters klooster- en kerkarchieven en in de vele klooster- en abdijbibliotheken. Materieel in schilderijen, beelden en liturgische voorwerpen. Immaterieel in de rijke muziekcultuur, de vele gebruiken en rituelen, de kleurrijke processies, heiligenfeesten en andere vormen van volkscultuur tot zelfs in ons taalgebruik en onze eetgewoonten toe. Religieus erfgoed is diep verankerd in onze cultuur en maatschappij en leeft er nog steeds in voort. Het is erfgoed dat zorg, bewaring, onderzoek, bekendmaking en waardering verdient als 'cultuurgrond' voor toekomstige generaties.

BEDREIGD ERFGOED

Het religieuze erfgoed, in het bijzonder het katholieke, is sinds de Franse Revolutie nooit zo sterk bedreigd geweest als vandaag. Kloostergemeenschappen vergrijzen, parochiegemeenschappen krimpen en het aantal priesters en religieuzen daalt. Daarmee komt de zorg voor dit erfgoed in gevaar. Dit is het sterkst voelbaar in de kloosters en abdijen, maar ook veel parochiekerken kampen met het probleem. Er is dringende nood aan begeleiding en ondersteuning voor deze belangrijke groep erfgoedbeheerders. Bovendien is de huidige seculiere samenleving almaar minder vertrouwd met dit religieuze erfgoed. De betekenis ervan, de context of de tradities die eraan vasthangen zijn amper nog gekend. Onbegrip, verwaarlozing, verval of zelfs vernietiging dreigen. Vorming en kennisoverdracht zijn dan ook van cruciaal belang voor het verdere behoud van het religieuze erfgoed in Vlaanderen.

EXPERTISECENTRUM: ZORG OP MAAT

Het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur vzw (CRKC) is het expertisecentrum voor religieus erfgoed in Vlaanderen en Brussel. Het is sinds 2009 als zodanig door de Vlaamse overheid erkend in het kader van het cultureel-erfgoeddecreet. Het CRKC werd in 1997 opgericht als binnenkerkelijk steunpunt voor behoud, beheer, ontsluiting en waardering van het religieuze erfgoed. Stichters waren de Vlaamse bisdommen, de koepelorganisaties van de religieuzen in Vlaanderen, de Vereniging van Vlaamse Norbertijnenabdijen en de Katholieke Universiteit Leuven. De prioriteit van het CRKC ligt bij het erfgoed van de katholieke kerk, zonder evenwel het erfgoed van de andere in ons land erkende religies uit het oog te verliezen. Het expertisecentrum is gevestigd op de historische site van de Abdij van Park en staat er mee aan de basis van het museum voor religieuze kunst en cultuur. Het CRKC verzamelt kennis en verwerft deskundigheid over religieus erfgoed, ondersteunt en adviseert erfgoedbeheerders en bevordert de kennis en de belangstelling voor religieus erfgoed. Op het vlak van de religieuze archieven en bibliotheekcollecties werkt het CRKC nauw samen met KADOC-KULeuven, het Rijksarchief en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek.

WAT DOET HET CRKC VOOR U?

Advies

Het CRKC is het eerste aanspreekpunt voor alle vragen of problemen rond religieus erfgoed en het beheer ervan. Het stelt hiervoor basisinformatie ter beschikking via de website en brochures en beantwoordt vragen of verwijst zo nodig door naar andere organisaties.

Begeleiding

Soms kan een vraag niet eenvoudig beantwoord worden of is een probleem te ingewikkeld voor een snelle oplossing. Het CRKC geeft ook uitgebreid advies over allerlei aspecten van bewaren, waarderen en bekendmaken van religieus erfgoed. Aan kerkelijke en burgerlijke overheden geeft het Centrum beleidsadviezen. Het CRKC biedt intensieve begeleiding aan, zoals bij het complexe proces van herbestemming van erfgoedcollecties van kerkelijke instellingen. Hierbij wordt steeds gestreefd naar een integrale aanpak, gedragen door alle betrokken partijen.

Inventarisatie

Elke erfgoedzorg begint met een duidelijk inzicht in de omvang, de locatie, de beheerssituatie, de toestand en de betekenis van het patrimonium. Registratie van deze gegevens is de basis om prioriteiten te stellen voor behoud, beheer en ontsluiting. Detectie en registratie behoren dan ook tot de kerntaken van het CRKC. Op verzoek van een religieuze gemeenschap of andere erfgoedbeheerder inventariseert het Centrum het kunst- en cultuurbezit ervan en neemt het op in de CRKC-databank. Hierbij wordt zorgvuldig rekening gehouden met de vertrouwelijkheid van de verzamelde gegevens.

Collectiebeheer

Het CRKC streeft ernaar om het erfgoed zo veel mogelijk in zijn oorspronkelijke context te bewaren. Daar behoudt het ook het best zijn betekenis. Als dat niet meer kan zoekt het Centrum mee naar de meest geschikte bestemming, binnen de Kerk of in de gepaste bewaarinstellingen zoals musea en archiefinstellingen. Als een collectie nergens anders terecht kan en dreigt verloren te gaan of verspreid te raken, kan het CRKC het beheer ervan overnemen. Het Centrum beschikt hiervoor over een goed uitgerust en beveiligd depot. De depotwerking dient mee als basis voor de collectie van het museum voor religieuze kunst en cultuur in de Abdij van Park.

Herbestemming

Roerend religieus erfgoed met een beperkte artistieke of historische waarde kan via het Vraag&Aanbod-systeem van het CRKC ter beschikking gesteld worden voor kerkelijk of liturgisch hergebruik. Op de online CRKC-databank kunnen kerkelijke en religieuze instellingen objecten zoeken en aanvragen.

Vorming

Het CRKC organiseert studiedagen, colloquia, vormings sessies en workshops. Zo verspreidt het expertisecentrum zijn kennis en deskundigheid bij iedereen die zich verantwoordelijk voelt voor religieus erfgoed. Het Centrum biedt zowel online als in gedrukte vorm publicaties aan met informatie over erfgoedbeheer en -educatie.

Netwerking

Kennis en deskundigheid vergaren en doorgeven vergt samenwerking en uitwisseling met alle instanties die daaraan kunnen bijdragen. Daarom onderhoudt het CRKC intensieve contacten met kerkelijke en burgerlijke overheden, het erfgoedsteunpunt FARO, deskundigen, erfgoed- en onderzoeksinstellingen in binnen- en buitenland.

Online databank en website www.religieuserfgoed.be

Het Centrum heeft een eigen databank voor de digitale registratie van roerend religieus erfgoed. Dankzij de samenwerking met de provinciebesturen van Oost-Vlaanderen en Antwerpen kunnen kerkbesturen van de betrokken provincies hun erfgoed op deze databank registeren. Het systeem staat ook open voor de toetreding van nieuwe partners. De databank is een onderdeel van het digitaal erfgoedproject 'Religieus erfgoed online', dat naast de databank ook de ontsluitingswebsite

➔ www.religieuserfgoed.be aanbiedt. De website geeft vrije toegang tot de gegevens van de openbare collecties van parochiekerken in de CRKC-databank en is een portaal voor allerlei informatie over religieus erfgoed.

Contact

Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur vzw
Abdij van Park 7
3001 Heverlee
Tel 016 / 40 60 73
Fax 016 / 40 33 02
www.crkc.be

Algemene diensten: 016 / 40 60 73 – info@crkc.be
Advies: 016 / 40 45 54 – advies@crkc.be

Het CRKC is een initiatief, gedragen en gesteund door de Vlaamse Kerkgemeenschap.

